

Juryrapport - Dichter op Hofwijck 2018

Eerste prijs

Ton Linden, 'Vanaf hier'

Dit gedicht intrigeert. De jury staat voor een raadsel. Wat gebeurt er 'vanaf hier'? De eerste strofe beschrijft het einde van een voorstelling: het doek blijft dicht, de ik uit dit gedicht en iemand anders ('wij') staan in het volle licht, het applaus verstomt. Dit hebben ze al eerder meegemaakt. Dan is er de vraag: 'en nu?'. Mogelijke antwoorden zijn gegeven in de volgende regels: 'spreken, zwijgen, kleur bekennen? of toch onze jassen?' Gaan ze nu spreken of blijven ze stil? Bekennen ze kleur? Komen ze uit voor hun mening? Of gaan ze hun jassen ophalen en naar huis?

Dan volgen twee fraaie regels in het gedicht die als een stelling geponeerd worden: 'vergeten is verdwalen / herinneren is naar huis toe gaan.'

Kennelijk duurde het even voor ze een besluit namen wat te doen. Als laatsten halen ze hun jassen op, zoals beschreven in de tweede strofe. De juffrouw van de garderobe vraagt of ze 'oude woorden' willen meenemen.

Uit de derde strofe blijkt dat de ik de woorden 'erbarmen' en 'ontfermen' heeft meegenomen. 'Medelijden' en 'zorgen voor' betekenen ze. De ik moet er goed voor zorgen. Maar nu hij deze woorden nodig heeft, kan hij ze niet vinden. De slotregels herhalen de stelling: 'vergeten is verdwalen' en de eerste regel van het gedicht: 'vanaf hier blijft het doek dicht'.

De herhaling van de eerste regel in de laatste maakt het gedicht rond. Zou de lezer gewoon door kunnen gaan met regel 2? En zou hij steeds opnieuw aan het einde van de voorstelling voor de vraag komen te staan: 'en nu?'. Dat kan, maar volgens de jury is er meer aan de hand in het gedicht.

De ik kan de woorden 'erbarmen' en 'ontfermen' op het moment dat hij ze nodig heeft niet vinden. Hij is ze vergeten. En als 'vergeten' 'verdwalen' is, is hij dus verdwaald. En kan de ik wel thuis komen, als hij zich niet herinnert waar de woorden 'erbarmen' en 'ontfermen' zijn? De stelling is immers: 'herinneren [is] naar huis toe gaan'.

En waarvoor heeft de ik de woorden 'erbarmen' en 'ontfermen' nodig? Wil hij medeleven met en zorgen voor degene met wie hij zo vaak naar een voorstelling is geweest? Met wie hij moet spreken of zwijgen en aan wie hij kleur moet bekennen? Kan hij dit niet, omdat hij de woorden vergat en verdwaald is? Kan hij nog wel thuis komen? Is het doek definitief gevallen?

Deze existentiële vragen roept dit gedicht op door een op het eerste gezicht gewone anekdotische beschrijving van het einde van een voorstelling, van jassen aan en naar huis. Juist hierom krijgt het de eerste prijs.

Ad Leerintveld

Voorzitter van de jury